

12. évfolyam – emelt szintű érettségi vizsgára felkészítő foglalkozás

Óraszám: 95 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

<i>Témakör neve</i>	<i>Óraszám</i>
1. A magyar irodalom a 20. században I. - Portrék és Metszetek a 20. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói	4
2. A modernizmus irodalma – avantgárd mozgalmak	2
3. A magyar irodalom a 20. században II. – Életmű a 20. század magyar irodalmából II.	8
4. A magyar irodalom a 20. században II. - Portrék és Metszetek a 20. század magyar irodalmából	3
5. Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói	5
6. Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	2
7. Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	3
8. Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói	5
9. Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	2
10. Metszetek a magyar posztmodern irodalomból	4
11. Metszetek a kortárs magyar irodalomból	10
12. Szóbeli tételek kidolgozása	47
<i>Összes óraszám:</i>	<i>95</i>

1. A magyar irodalom a 20. században I. - Portrék és Metszetek a 20. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a dráma műfaji sajátosságait vizsgálja egy novellában
- a balladai és népmesei elemek keveredésével találkozik novellaelemzés során
- egymásból kibontakozó költői képeket felismerjen, és értelmezze őket

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- Bővíti ismereteit Móricz Zsigmond és Tóth Árpád munkásságáról
- gyakorolja a műközpontú elemzést adott szempontok alapján a kiemelt műveken keresztül

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Móricz Zsigmond újszerű parasztábrázolásának bemutatása az 1930-as évek novelláiban
- Móricz Zsigmond: Judith és Eszter; Barbárok
- Tóth Árpád kompozícióteremtő jellegzetességének megfigyelése
- Tóth Árpád: Elégia egy rekettzebokorhoz

Fogalmak: naturalizmus, újszerű parasztábrázolás, elégia, elégikus hangnem, toposz

Javasolt tevékenységek

- a kijelölt alkotások meghatározott szempontok alapján történő elemzése
- a szerzőkhöz kapcsolódó nyelvi-műveltségi feladatsor kitöltése

2. A modernizmus irodalma – avantgárd mozgalmak

Óraszám: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a 20. század elején megjelenő művészeti törekvéseket több művészeti ágban is felfedezze
- véleményt tudjon formálni a formabontó törekvések művészeti szerepéről

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- szélesebb körű ismeretekkel rendelkezzen az avantgárdról
- a különféle izmusokat felismerje a művészeti alkotásokban

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Expresszionizmus, szürrealizmus, egyéb avantgárd irányzatok: futurizmus, kubizmus, szürrealizmus

Fogalmak: izmusok, expresszionizmus, szürrealizmus, futurizmus, kubizmus, konstruktivizmus

Javasolt tevékenységek

- az egyes izmusok bemutatása kiselőadás, prezentáció keretében
- reflektálás íratása a művészetek formabontó szerepéről; művész és befogadó kapcsolatáról

3. A magyar irodalom a 20. században II. – Életmű a 20. század magyar irodalmából II.

Óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- részletesebben lássa József Attila életműve főbb témáinak (pl.: haza, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közéleti és gondolati költészet) megjelenítését, versformáit, költői eszközeit
- átlássa József Attila nagy gondolati verseiben a művek filozófiai, esztétikai összetettségét
- gyakorolja a komplex képek kibontását

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részletesebben megismeri József Attila költészetét
- gondolati költészetének egyik legnehezebben értelmezhető éjszaka-versében, a Téli éjszakában megjelenő filozófiai-társadalmi gondolatait és nézeteit megérti
- a kiemelt versek elemzésével szélesebb körű ismereteket szerez a költő gondolati, szerelmi és létösszegző lírájáról

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- József Attila költészetének részletesebb megismerése, a kiemelt versek elemző feldolgozása: Tiszta szívvel, Téli éjszaka, Eszmélet, Levegőt!, Kész a leltár, Gyermekké tettél, Születésnapomra, Nagyon fáj (Talán eltűnök hirtelen...) (Íme, hát megleltem hazámat...)

Fogalmak: tárgyias tájvers, komplex kép, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd

Javasolt tevékenységek

- nyelvi-műveltségi feladatsor megoldása a költő munkásságához kapcsolódva
- műközpontú verselemzés meghatározott szempontok szerint tanári irányítással
- műközpontú verselemzés meghatározott szempontok szerint önállóan
- reflektálás írása a kiemelt versek témáihoz kapcsolódva (pl.: szabadság, egyén és társadalom viszonya, értékszembesítés megjelenítése létösszegző alkotásokban)

4. A magyar irodalom a 20. században II. - Portrék és Metszetek a 20. század magyar irodalmából

Óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a törzsanyagon kívül újabb alkotásokat ismerjen meg a Kányádi Sándor és Weöres Sándor munkásságából
- a műközpontú elemzés során kibontson egy történelmi szimbólumra épülő alliterációt
- Weöres Sándor líráján kívül megismerkedjen egy regényével is

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri az irodalmi imitáció műfaját
- értelmezi a lírai beszédmód különböző változatait
- részletesebben megismeri Kányádi Sándor és Weöres Sándor költészetét

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban - Kányádi Sándor: Kuplé a vörös villamosról
- a lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése
- Weöres Sándor: Psyché (részletek) vagy a szaktanár által választott egyéb vers a költőtől

Fogalmak: életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, irodalmi imitáció, kreáció

Javasolt tevékenységek

- a Psyché című regény otthoni elolvasása
- a műben megjelenő beszédmódok közös értelmezése, összevetése
- a Kuplé a vörös villamosról című versben megjelenő szimbólumok közös kibontása, értelmezése
- kiselőadás a bemutatott történelmi időről

5. *Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói*

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismerje Radnóti Miklós életét a költő és felesége naplója alapján
- Radnóti költészetét árnyaltabban lássa
- az ecloga műfaját több alkotáson keresztül megismerje

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri és értelmezi a kiemelt verseket
- önállóan elemez legalább egy eclogát
- kiegészítő ismereteket kap a Radnóti életéről és munkásságáról

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Radnóti Miklós élete, munkássága, kiemelt verseinek elemző bemutatása: Első ecloga, Tétova óda, Levél a hitveshez, Töredék, A la recherche

Fogalmak: ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers

Javasolt tevékenységek

- Radnóti Napló-részleteinek közös feldolgozása, az életrajz kiegészítése
- a szerző munkásságához kapcsolódó nyelvi-műveltségi feladatsor kitöltése
- kiselőadás Gyarmati Fanni naplója alapján
- műközpontú verselemzések
- reflektálás írása az egyén szabadságtól való megfosztásáról

6. *Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból*

Óraszám: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jobban megismerje a történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolását a transzilván irodalomban
- felidézze a zsoltár műfajának jellegzetességeit

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- egyéni választ kap a kisebbségi lét egyik meghatározó erkölcsi kérdésére az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának tükrében
- megismeri Dsida Jenő költészetének néhány vonását

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Dsida Jenő élete és munkássága
- Psalmus Hungaricus című versének elemző bemutatása

Fogalmak: transzilvanizmus, ötágú síp, psalmus

Javasolt tevékenységek

- egyéni kutatómunka az erdélyi magyar kisebbségi irodalomról
- ezek prezentálása
- közös műelemzés

7. Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából

Óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képet kapjon a magyar líra sokszínűségéről a 20. század második felében
- a lírai beszédmód változatait el tudja különíteni

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elmélyül Nagy László költészetében
- a költői életmű motívumait több alkotáson keresztül értelmezi
- megismeri a hosszúvers műfajának jellegzetességeit

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Nagy László költői munkássága, kiemelt verseinek elemző bemutatása: Gyöngyszoknya, Himnusz Minden időben, Mennyegző, Tűz

Fogalmak: Fényes szellők nemzedéke, hosszúvers

Javasolt tevékenységek

- a kiemelt versek közös értelmezése, műközpontú elemzése
- önálló verselemzési gyakorlat megoldása

8. Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói

Óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a lírai beszédmód minél több változatát megismerje, értelmezze
- az egyes alkotókra jellemző beszédmódokat, néhány jellegzetes alkotás alapján összeveesse

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- részletesebben megismeri az Újhold nemzedékének művészeti törekvéseit
- elmélyül Pilinszky János és Nemes Nagy Ágnes egyes korszakának jellemzésében
- megismeri a tárgyias líra fogalmát
- önállóan elemzi a tárgyias líra egyes alkotásait

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az Újhold alkotóinak poétikai célkitűzései
- Pilinszky János: Harbach 1944, A francia fogoly, Apokrif
- Nemes Nagy Ágnes: A fák között

Fogalmak: újholdasok, tárgyias líra

Javasolt tevékenységek

- nyelvi-műveltségi feladatsor megoldása az Újhold nemzedékének kötőiről
- közös verselemzés megadott szempontok szerint
- önálló műközpontú verselemzés megadott szempontok szerint

9. Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból

Óraszám: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- Illyés Gyula és Csoóri Sándor szociográfiai munkáin túl lírai alkotásaival is megismerkedjen

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a Koszorú című vers elemzése során Illyés Gyula anyanyelvhez való viszonyát
- az Anyám fekete rózsa című alkotással a magyar családi líra újabb remekét ismeri meg

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Illyés Gyula és Csoóri Sándor költészetének megismerése
- kiemelt versek elemző bemutatása - Illyés Gyula: Koszorú, Csoóri Sándor: Anyám fekete rózsa

Fogalmak: szociográfia, kulturális veszteség, életrajzi ihletettség

Javasolt tevékenységek

- közös műelemzés megadott szempontok szerint

10. Metszetek a magyar posztmodern irodalomból

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felelevenítse a novellaelemzés szempontjait
- felismerje az intertextualitás eszközeit kisepikai művekben
- felfedezze a posztmodern vonásokat a kisepikai alkotásokban

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri a posztmodern alkotások jellemzőit
- önállóan értelmezi Hajnóczy Péter és Esterházy Péter kiemelt munkáit

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a posztmodern irodalom sajátosságai
- Hajnóczy Péter és Esterházy Péter kisepikája
- a kiemelt novellák elemzése - Hajnóczy Péter: *Ki a macska?*, *A tücsök és a hangya*, Esterházy Péter szabadon választott novellája

Fogalmak: posztmodern, intertextualitás, parafrázis

Javasolt tevékenységek

- a novellák szövegének közös értelmezése
- a novellaelemzés szempontjainak átisméltése
- közös novellaelemzés meghatározott szempontok szerint
- önálló novellaelemzés

11. Metszetek a kortárs magyar irodalomból

Óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megismerkedjen a kortárs irodalom legjelentősebb, illetve számára érdekes képviselőivel
- értelmezni tudja azok műveit
- napjaink aktuális társadalmi-erkölcsi problémáit megértse irodalmi művek közvetítésén keresztül

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer 4-5 szerzőt napjaink irodalmából
- megismeri ezen alkotók legfontosabb stílusjegyeit
- kortárs művek értelmezése során gyakorolja a műközpontú elemzést meghatározott szempontok alapján

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szaktanár által szabadon választott írók, művek
- Például: Grecsó Krisztián, Tóth Krisztina, Háy János, Parti Nagy Lajos stb.

Fogalmak: kortárs irodalom, József Attila-díj, Márai Sándor-díj, Szépírók Társasága Díja

Javasolt tevékenységek

- kiselőadások a kiválasztott szerzők munkásságáról
- közös, illetve önálló műközpontú elemzések

12. Szóbeli tételek kidolgozása

Óraszám: 47 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összegyűjtse és megismerje a szóbeli vizsga tételeinek lehetséges tananyagát
- összefüggő feleletet állítson össze a rendelkezésre álló információk alapján
- gyakorlatot szerezzen a szóbeli tételekhez tartozó feladatok megoldásában

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felkészülten vesz részt a szóbeli érettségi vizsgán magyar nyelv és irodalom tantárgyból emelt szinten

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Föld

Fogalmak: Az Oktatási Hivatal az aktuális vizsgaidőszakban nyilvánosságra hozott magyar nyelv és irodalom szóbeli tételeinek kidolgozása

Javasolt tevékenységek

- a kiadott tételek elméleti anyagának közös kidolgozása
- a tételekhez kapcsolódó alkotások elemző bemutatása
- a nyelvtantételekhez kapcsolódó típusfeladatok gyakorlása
- a kidolgozott tétel előadása
- az előadások/ feleletek közös értékelése